

Згідно зі статтею 12 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» професійні спілки, їх об'єднання у своїй діяльності незалежні від державних органів та органів місцевого самоврядування, роботодавців, інших громадських організацій, політичних партій, їм не підзвітні та не підконтрольні.

Професійні спілки самостійно організовують свою діяльність, проводять збори, конференції, з'їзди, засідання утворених ними органів, інші заходи, які не суперечать законодавству.

Забороняється втручання державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, роботодавців, їх об'єднань у статутну діяльність професійних спілок, їх організацій та об'єднань.

Відповідно до статті 46 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» особи, які чинять перешкоду здійсненню права громадян на об'єднання у професійні спілки, а також посадові та інші особи, винні у порушенні законодавства про профспілки, які своїми діями або бездіяльністю перешкоджають законній діяльності профспілок, їх об'єднань, несуть дисциплінарну, адміністративну або кримінальну відповідальність.

Зокрема, згідно з частиною першою статті 45 КЗпП України на вимогу виборного органу первинної профспілкової організації власник або уповноважений ним орган має розірвати трудовий договір з керівником закладу, установи, організації, якщо він порушує законодавство про працю, про колективні договори і угоди, [Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності](#)

».

Відповідно до статті 41-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі — КУпАП) ухилення осіб, які представляють власників або уповноважені ними органи, від участі у переговорах щодо укладення, зміни чи доповнення колективного договору, угоди, умисне порушення встановленого законодавством строку початку переговорів або незабезпечення роботи комісій з представників сторін чи примирних комісій у визначений сторонами переговорів строк — тягне за собою накладення штрафу від трьох до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Відповідальність передбачена не за відсутність колективного договору у закладі, установі, організації, а саме за ухилення від участі у переговорах, пов'язаних із його укладенням або внесенням змін чи доповнень до нього.

Згідно зі статтею 41-2 КУпАП порушення чи невиконання зобов'язань, передбачених колективним договором, угодою, особами, які представляють власників або уповноважені ними органи, — тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідно до статті 41-3 КУпАП ненадання особами, які представляють власників або уповноважені ними органи, інформації, необхідної для ведення колективних переговорів та здійснення контролю за виконанням колективних договорів, угод, — тягне за собою накладення штрафу від одного до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 41-1, 41-2, 41-3 КУпАП, розглядають судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів.

Кримінальним законодавством України передбачено відповідальність за умисне перешкоджання законній діяльності професійних спілок.

Отже, згідно зі статтею 170 Кримінального кодексу України умисне перешкоджання законній діяльності професійних спілок або їх органів — карається виправними роботами на строк до двох років або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Відповідно до статті 174 Кримінального кодексу України примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку шляхом насильства чи погрози застосування насильства або шляхом інших незаконних дій — карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від ста двадцяти до двохсот сорока годин, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років.

Ю. В. Дементьєва,

юрисконсульт Миколаївської обласної організації

Профспілки працівників освіти і науки України.